PIERWSZA ŁAWKA · ZESTAW KART PRACY · HISTORIA · KLASA 6

Dział 6. Rozbiory i walka o niepodległość

Insurekcja kościuszkowska, III rozbiór, Legiony Dąbrowskiego, Księstwo Warszawskie, ks. Józef Poniatowski. Sześć kart pracy: karta z najważniejszymi wiadomościami i przykładami, trzy karty ćwiczeń (w tym praca ze źródłem), dwa równoległe sprawdziany (grupy A i B) oraz pełny klucz odpowiedzi.

Karta	Temat	Zadania
1	**Rozbiory i walka o niepodległość** Insurekcja kościuszkowska, III rozbiór, Legiony Dąbrowskiego, Księstwo Warszawskie, ks. Józef Poniatowski	7 zad. 32 pkt
2	**Rozbiory – ćwiczenia** Daty, wydarzenia, zaborcy, postacie	4 zad. 14 pkt
3	**Rozbiory – utrwalenie** Przyczyny i skutki, nadzieje napoleońskie	7 zad. 21 pkt
4	**Pracuję ze źródłem – mapa rozbiorów** Schemat trzech rozbiorów, Legiony, rok 1812	4 zad. 12 pkt
5	**Sprawdzian: rozbiory i niepodległość – grupa A** 30 minut · 20 pkt	6 zad. 20 pkt
6	**Sprawdzian: rozbiory i niepodległość – grupa B** 30 minut · 20 pkt	6 zad. 20 pkt

Jak korzystać z zestawu

- Karta 1 zawiera najważniejsze wiadomości i przykłady – od niej warto zacząć.
- Karty 2–4 to ćwiczenia podstawowe, utrwalenie oraz zastosowanie wiedzy w tekście, na źródle lub w sytuacji z życia.
- Karty 5 i 6 to równoległe sprawdziany (grupa A i grupa B) z tymi samymi typami zadań i tą samą punktacją – gotowe na lekcję.
- Każda karta mieści się na osobnych stronach i ma własną punktację – można ją wydrukować osobno jako pracę domową, kartkówkę lub zastępstwo.
- Klucz odpowiedzi do wszystkich kart znajduje się na końcu zestawu. Wersja DOCX pozwala dowolnie edytować zadania.

Materiał oryginalny dla klasy 6 szkoły podstawowej (rok szkolny 2026/2027). Do użytku własnego i pracy z własnymi uczniami.

Rozbiory i walka o niepodległość

KARTA 1/6

Insurekcja kościuszkowska, III rozbiór, Legiony Dąbrowskiego, Księstwo Warszawskie, ks. Józef Poniatowski

Imię i nazwisko: ..... Data: ..... Wynik: ..... / 32 pkt

Przypomnij sobie

- **Rozbiory**: **1772** (Rosja, Prusy, Austria), **1793** (Rosja, Prusy), **1795** (wszystkie trzy) – Polska zniknęła z map na **123 lata**.
- **Przyczyny upadku Rzeczypospolitej** – **wewnętrzne**: słaba władza króla, liberum veto i zrywanie sejmów, mały skarb i słaba armia, egoizm i przekupstwo części magnatów (targowica), zacofanie gospodarki opartej na pańszczyźnie; **zewnętrzne**: silne, rządzone absolutnie państwa sąsiednie (Rosja, Prusy, Austria), które porozumiały się, by nie dopuścić do reform i podzielić ziemie Rzeczypospolitej.
- W **1794 roku** wybuchła **insurekcja kościuszkowska**. **Tadeusz Kościuszko** zwyciężył pod **Racławicami** (4 kwietnia 1794), gdzie odznaczyli się **kosynierzy** – chłopi uzbrojeni w kosy.
- Kościuszko ogłosił **uniwersał połaniecki**, który dawał chłopom wolność osobistą i zmniejszał pańszczyznę. Powstanie upadło jesienią 1794 roku.
- Po rozbiorach wielu Polaków wyemigrowało. W **1797 roku** we Włoszech **Jan Henryk Dąbrowski** utworzył **Legiony Polskie** u boku Napoleona. Wtedy powstała pieśń, która dziś jest **hymnem Polski**. Część legionistów Napoleon wysłał na **Haiti**, by tłumili powstanie – większość z nich tam zginęła.
- **Napoleon Bonaparte** zmienił Europę: w 1804 roku ogłosił się **cesarzem Francuzów**, podbił większą część kontynentu, a w 1806 roku przestało istnieć Święte Cesarstwo Rzymskie. W podbitych krajach wprowadzał **Kodeks Napoleona** – prawo, które dawało wszystkim obywatelom równość wobec prawa, wolność osobistą i chroniło własność.
- W **1807 roku** Napoleon utworzył **Księstwo Warszawskie** – niewielkie państwo polskie zależne od Francji. Zniesiono w nim poddaństwo chłopów i wprowadzono **Kodeks Napoleona**.
- Wojskiem Księstwa dowodził **książę Józef Poniatowski**. Polacy walczyli u boku Napoleona m.in. w wyprawie na Moskwę w **1812 roku**. Poniatowski zginął w 1813 roku w bitwie pod **Lipskiem**.
- **Polacy wobec Napoleona**: większość widziała w nim nadzieję na odbudowę Polski i walczyła u jego boku. Byli też sceptycy – Tadeusz Kościuszko nie chciał z nim współpracować, bo nie dostał obietnicy odbudowy całego państwa. Napoleon traktował sprawę polską jako narzędzie swojej polityki: utworzył tylko małe Księstwo, a nie Królestwo Polskie, i nie chciał zrywać z Rosją i Austrią z powodu Polaków.
- Po klęsce Napoleona (wyprawa na Rosję 1812, Lipsk 1813, Waterloo 1815) **kongres wiedeński** (1815) zlikwidował Księstwo. Utworzono **Królestwo Polskie**, którego królem był zawsze car Rosji.

Walka o niepodległość

Tadeusz Kościuszko – naczelnik insurekcji
Józef Grassi, 1793

Jan Henryk Dąbrowski – Legiony
rycina, 1901

Napoleon – nadzieja Polaków
Jacques-Louis David, 1812

książę Józef Poniatowski
Józef Grassi, ok. 1810

Przykłady z wyjaśnieniem

Przykład 1. Co dał chłopom uniwersał połaniecki?
Wolność osobistą (mogli opuścić wieś) i zmniejszenie pańszczyzny. W praktyce trudno go było egzekwować, bo powstanie wkrótce upadło.

Przykład 2. Dlaczego Polacy walczyli u boku Napoleona?
Wierzyli, że jego zwycięstwa nad zaborcami przyniosą odbudowę państwa polskiego. Częściowo tak się stało – powstało Księstwo Warszawskie.

Przykład 3. Skąd wziął się polski hymn?
Z pieśni Legionów Polskich we Włoszech z 1797 roku – *Mazurka Dąbrowskiego*. Wyrażała nadzieję, że Polska odrodzi się dzięki walczącym za granicą żołnierzom.

Zadania

1 Uzupełnij oś czasu. ___ / 5 pkt

1. 1772 – _____
2. 1794 – _____
3. 1795 – _____
4. 1797 – _____
5. 1807 – _____

2 Połącz postać lub pojęcie z wyjaśnieniem. ___ / 5 pkt

1. Tadeusz Kościuszko	a) chłopi walczący kosami osadzonymi na sztorc
2. kosynierzy	b) dowódca insurekcji z 1794 roku
3. uniwersał połaniecki	c) prawo wprowadzone w Księstwie Warszawskim
4. Jan Henryk Dąbrowski	d) dokument dający chłopom wolność osobistą
5. Kodeks Napoleona	e) twórca Legionów Polskich we Włoszech

1 ____ 2 ____ 3 ____ 4 ____ 5 ____

3 Uzupełnij zdania. ___ / 4 pkt

1. Chłopi z kosami przesądzili o zwycięstwie w bitwie pod _____.
2. Państwo polskie utworzone przez Napoleona w 1807 roku to _____.
3. Pieśń Legionów z 1797 roku jest dziś _____ Polski.
4. Kongres, który w 1815 roku ustalił nowy porządek w Europie, obradował w _____.

Podgląd • Pierwsza Ławka

Rozbiory – ćwiczenia

Daty, wydarzenia, zaborcy, postacie

KARTA 2/6

Imię i nazwisko: ..... Data: ..... Wynik: ..... / 14 pkt

rycina, 1901

Pamiętaj: jeśli czegoś nie pamiętasz, wróć do ramki „Przypomnij sobie" na karcie 1.

1 Uzupełnij daty rozbiorów. ___ / 3 pkt

1. I rozbiór: _____ 2. II rozbiór: _____ 3. III rozbiór: _____

2 Połącz wydarzenie z opisem. ___ / 4 pkt

1. konfederacja targowicka	a) państwo utworzone przez Napoleona w 1807 r.
2. insurekcja kościuszkowska	b) powstanie w 1794 r. przeciw Rosji i Prusom
3. Legiony Polskie	c) związek magnatów przeciw Konstytucji 3 maja, wspierany przez Rosję
4. Księstwo Warszawskie	d) oddziały polskie we Włoszech u boku Francji (1797)

1 ____ 2 ____ 3 ____ 4 ____

3 Oceń prawdziwość zdań. ___ / 4 pkt

1. W I rozbiorze uczestniczyły Rosja, Prusy i Austria.	P	F
2. W II rozbiorze nie uczestniczyła Austria.	P	F
3. Po III rozbiorze Polska przestała istnieć.	P	F
4. Księstwo Warszawskie utworzył car Aleksander I.	P	F

4 Połącz postać z opisem. ___ / 3 pkt

1. książę Józef Poniatowski	a) naczelnik insurekcji w 1794 roku
2. Jan Henryk Dąbrowski	b) wódz wojsk Księstwa Warszawskiego, zginął pod Lipskiem
3. Tadeusz Kościuszko	c) twórca Legionów Polskich we Włoszech

1 ____ 2 ____ 3 ____

Podgląd • Pierwsza Ławka

Rozbiory – utrwalenie

Przyczyny i skutki, nadzieje napoleońskie

KARTA 3/6

Imię i nazwisko: Data: Wynik: ..... / 21 pkt

Pamiętaj: przy datach ustal wiek; lata przed naszą erą liczymy wstecz – im większa liczba, tym dawniej.

Jacques-Louis David, 1812

1 **Wyjaśnij, dlaczego Targowicę uważa się za symbol zdrady.** ___ / 2 pkt

2 **Podaj dwie przyczyny klęski insurekcji kościuszkowskiej.** ___ / 2 pkt

3 **Dlaczego Polacy wiązali nadzieje z Napoleonem?** ___ / 2 pkt

4 **Rozdziel przyczyny upadku Rzeczypospolitej.** ___ / 6 pkt

liberum veto i zrywanie sejmów porozumienie Rosji, Prus i Austrii słaba armia i pusty skarb
silne, absolutne monarchie sąsiadów zdrada magnatów z targowicy
interwencja wojsk rosyjskich w 1792 roku

przyczyny wewnętrzne	przyczyny zewnętrzne

5 **Podaj dwie zmiany, które Napoleon i Kodeks Napoleona wprowadziły w Europie.** ___ / 2 pkt

6 **Oceń stosunek Napoleona do sprawy polskiej. Podaj jeden argument za tym, że pomógł Polakom, i jeden za tym, że wykorzystywał ich dla własnych celów.** ___ / 2 pkt

PIERWSZA ŁAWKA

Sprawdzian: rozbiory i niepodległość – grupa A

30 minut · 20 pkt

KARTA 5/6

Imię i nazwisko: Data: Wynik: ..... / 20 pkt

1 Uzupełnij. ___ / 3 pkt

1. Data bitwy pod Racławicami: _____
2. Twórca Legionów Polskich we Włoszech: _____
3. Miasto, pod którym w 1813 roku zginął książę Józef Poniatowski: _____

2 Połącz państwo z opisem. ___ / 4 pkt

1. Rosja	a) państwo Napoleona, opiekun Księstwa Warszawskiego
2. Prusy	b) zaborca, który w III rozbiorze zajął Warszawę
3. Austria	c) zaborca, który w III rozbiorze zajął Kraków
4. Francja	d) zaborca, który zajął największą część ziem Rzeczypospolitej

1 ____ 2 ____ 3 ____ 4 ____

3 Oceń prawdziwość zdań. ___ / 4 pkt

1. Insurekcja kościuszkowska wybuchła po II rozbiorze.	P	F
2. Uniwersał połaniecki całkowicie znosił pańszczyznę.	P	F
3. Księstwo Warszawskie powstało po zwycięstwach Napoleona nad Prusami.	P	F
4. Kongres wiedeński przywrócił niepodległe państwo polskie.	P	F

4 Przyporządkuj wydarzeniom daty zaznaczone na osi czasu. ___ / 3 pkt

Walka o niepodległość

1. utworzenie Księstwa Warszawskiego – _____
2. II rozbiór – _____
3. utworzenie Legionów Polskich – _____

CO JESZCZE JEST W ŚRODKU

Rozbiory i walka o niepodległość – zestaw 6 kart pracy z kluczem, klasa 6

Podgląd pokazał 6 z 17 stron. Pełna wersja: 17 stron A4, PDF do druku i DOCX do edycji.

- Karta 1: Rozbiory i walka o niepodległość – 7 zadań, 32 pkt
- Karta 2: Rozbiory – ćwiczenia – 4 zadania, 14 pkt
- Karta 3: Rozbiory – utrwalenie – 7 zadań, 21 pkt
- Karta 4: Pracuję ze źródłem – mapa rozbiorów – 4 zadania, 12 pkt
- Karta 5: Sprawdzian: rozbiory i niepodległość – grupa A – 6 zadań, 20 pkt
- Karta 6: Sprawdzian: rozbiory i niepodległość – grupa B – 6 zadań, 20 pkt Karta 1 przypomina najważniejsze wiadomości i pokazuje przykłady z wyjaśnieniem.

Kup pełną wersję – plik od razu na e-mail
pierwszalawka.pl/material/historia-klasa-6-dzial-06-rozbiory-i-walka-o-niepodleglosc-zestaw